

Röportaj / Interview

Şerife Deniz **Ulueren**

Fotoğraflar / Photos

Atilla **Türker**

Mehmet Hilmi Güler, 1949 yılında Ordu'da doğdu. İlk, ortaokul ve lise öğrenimini Ordu'da tamamlayan Güler, 1972 yılında ODTÜ'den Metalürji Mühendisi olarak mezun oldu ve ardından yüksek lisans ve doktora yaptı. Bazı üniversitelerde asistan, öğretim görevlisi olarak çalıştı. Türk Uçak Sanayii T.A.Ş.-TUSAS'ta proje mühendisi ve grup başkanı, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu-TÜBİTAK'ta uzman müdür, başkan yardımcısı, Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yaparken, aktif olarak bilimsel ve teknik araştırma projeleri yürüttü. Ereğli Demir ve Çelik Sanayii T.A.Ş., İGDAŞ gibi resmi kurum ve özel sektör kuruluşlarında Yönetim

Kurulu Üyesi, Murahhas Aza ve Genel Koordinatör olarak çalıştı. Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK) ve Etibank'ta Genel Müdürlük ve Yönetim Kurulu Başkanlığı yaptı. Evli iki çocuk babası olan ve İngilizce bilen Dr. Mehmet Hilmi Güler, Araştırma ve Geliştirme, Yatırım, Proje Yönetimi, Şirketlerin Yeniden Yapılanması ile Etkinlik ve Verimlilik konularında danışmanlık yaptı. AKP'nin kuruluşunda görev aldıktan sonra partinin ARGE'sinden sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı görevini yürüttü. 3 Kasım seçimlerinde Ordu'dan milletvekili seçilerek parlamentoya girdi, 58. ve 59. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri'nde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı olarak atandı.

Enerji sektöründe reform

Reform in the energy sector

M. Hilmi Güler

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Ministry of Energy and Natural Resources

Mehmet Hilmi Güler was born in 1949 in Ordu. Güler, who completed his primary, middle and high school education in Ordu, graduated as Metallurgical Engineer from METU in 1972 and did Master's and Ph.D. studies. He worked as teaching assistant and instructor in various universities. While he served as project engineer and division head in Turkish Aircraft Industry Inc.-TUSAS and specialist director, Vice-President and member of Board of Directors in Turkish Scientific and Technical Research Agency-TÜBİTAK, he got actively involved in scientific and technical research projects. He served as member of Board of Directors, Managing Director and General Coordinator in public agencies and private companies like Ereğli Demir ve Çelik Sanayii T.A.Ş. and İGDAŞ. He was General Manager and Chairman of Board of Directors in Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu (MKEK) and Etibank. Mehmet Hilmi Güler, Ph.D., who is married with two children and speaks English, served as a consultant in the fields of Research and Development, Investments, Project Management, Restructuring of Companies and Efficiency and Productivity. After taking part in the establishment of AKP (Justice and Development Party), he served as Vice-President in charge of R&D in the party. He joined the Parliament, winning a seat in November 3 elections from Ordu. He was appointed as Ministry of Energy and Natural Resources in the 58th and 59th Governments of Republic of Turkey.

Son günlerde adını çok sık duyduğumuz bir bakanlık var. Televizyonlarda, gazetelerde tüm haber ve köşe yazılarına konu olan Enerji Bakanlığı. Örnek bir bakan tavrı sergileyen Enerji Bakanı Dr. Hilmi Güler, kendi kurduğu kadrolarla ilgili iddialara hiç tepkisiz kalmadan soruşturmalar başlattı. Partisine, hükümetine zarar verebileceğini bilmesine rağmen çekinmedi, beklemedi. Dergimizin politik portresinde, enerji ile ilgili sözleşmelerden, elektrik sektöründeki özelleştirmeye ve yerli kaynaklara ilişkin bekleyen kanun yasa taslağına kadar merak ettiğimiz konuları Hilmi Güler'e sorduk.

Ş.D.: Firmaların TEDAŞ ile yaptıkları elektrik alım sözleşmeleri, karşılıklı teyit ile her yıl uzatılırken, BOTAŞ ile yapılan sözleşmeler, noter aracılığıyla yapılmakta ve sözleşme bedeli üzerinden binde 6 damga vergisi her yıl firmalar tarafından ödenmekte. Sektörde faaliyet gösteren tüm firmaların yıllık doğal gaz tüketimi gözönüne alındığında, damga vergisi tutarı çok yüksek miktarlara ulaşmaktadır. Bu uygulamanın kaldırılması konusunda ne düşünüyorsunuz?

H.G.: Doğalgaz ithal bir enerji kaynağı olup, satıcı ülkelerle imzalanan doğal gaz alım anlaşmaları da "Take or

Pay (Al ya da Öde)" yükümlülüğü içeren uluslararası anlaşmalardır. Dolayısıyla, BOTAŞ'ın, bu "Al ya da Öde" yükümlülüğünü, kendi müşterileriyle imzaladığı Doğalgaz Satış Sözleşmeleri'ne, yıllık sözleşme miktarlarına göre değişen oranlarda yansıtma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu sebeple, Satış Sözleşmeleri'nde çekiş miktarları yer almaktadır. Bunun yanı sıra, Satış Sözleşmeleri'nde, müşteriye uygulanacak tarifenin de belirtilmesi gerekmektedir. 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na ve T.C. Maliye Bakanlığı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanan Damga Vergisi Kanunu'nun Genel Tebliği'ne göre; "Akitlerle ilgili kağıtların belli parayı ihtiva edenleri, binde 7,5'luk Nispi Damga Vergisi'ne tabidir. Dolayısıyla, söz konusu Doğalgaz Satış Sözleşmeleri ve bu akdin süresinin uzamasına ilişkin kağıtlar da binde 7,5'luk Nispi Damga Vergisi'ne tabi olmaktadır.

Sözleşmelerin sürelerinin bittikçe birer (1'er) yıllık uzatılmalarına ilişkin teyit yazıları, tarafların o dönemde (Sözleşme süresindeki veya sözleşme süresinin uzatıldığı dönemdeki) birbirlerine karşı alım-satım taahhüdü ve diğer sözleşmesel yükümlülüklerin devam ettiğini ve o yıl için alınacak gazın miktarını belirlemekte olduğundan;

akdin teyit yazılarıyla birer yıllık uzatılması Nispi Damga Vergisi ödeme yükümlülüğünü ortadan kaldırmamaktadır. BOTAŞ'ın daha önceki uygulamalarında sözleşme süresi asgari 2 yıl olmak üzere belirlenmekte ve sözleşmeler için noter tasdiki istenmekteydi. Ancak yapılan değişikliklerle sözleşme süresi 1 yıla indirilmiş ve noter tasdiki zorunluluğu da kaldırılmıştır. Bu uygulamada Orijinal Sözleşme BOTAŞ'ta muhafaza edilmektedir.

BOTAŞ olarak çeşitli vesilelerle, en azından doğalgazın yaygınlaşma sürecinde, söz konusu vergilerde muafiyet sağlanması ya da maktu uygulama yapılması istenmiş, ancak bir gelişme sağlanamamıştır.

Sonuç olarak, Doğalgaz Satış Sözleşmeleri nispi damga vergisine tabi olup, sözleşme uzatımlarında da bu verginin ödenmesi gerekmektedir. Bu uygulamanın değişimi için Kanun'da bir değişiklik yapılarak, Doğalgaz Satış Sözleşmeleri'ne damga vergisi muafiyeti getirilmesi ya da vergilendirmenin maktuya dönüştürülmesi gerekmektedir.

There is a ministry which we hear about frequently in recent days: The Ministry of Energy, which is the topic of all news and columns in televisions and newspaper. Ministry of Energy Dr. Hilmi Güner, who displays a model minister's attitude, initiated investigations as regards claims relating to staff he himself appointed, avoiding not to react. He did not hesitate nor wait although he knew that he could harm his party, his government. We asked the topics we were curious about from energy-related agreements to privatization in the electricity sector and the pending bill on domestic resources to Hilmi Güner in our magazine's Political Portait.

Ş.D.: While electricity purchase agreements firms enter into with TEDAŞ extend each year through reciprocal confirmation, agreements made with BOTAŞ go through public notary and firms pay stamp duty of 0.6 % on the contract price. Considering the annual natural gas consumption of all firms operating in the industry, the amount of stamp duty reaches extremely high amounts. What do you think about elimination of this practice?

H.G.: Natural gas is an imported energy resource and the natural gas purchase agreements signed with selling states are international agreements incorporating the obligation of "Take or Pay". Therefore, BOTAŞ has to reflect this "Take or Pay"

obligation onto the natural gas sale agreements it signes with its own customers at rates varying depending on the annual contract amounts. Therefore, the drawing amounts are included in the Natural Gas Sale Agreements. In addition, the Natural Gas Sale Agreements must specify the rate schedule to be implemented for the customer. According to the Stamp Duty Act no. 488 and the General Directive for Stamp Duty Act published by Republic of Turkey Ministry of Finance in the Official Gazette: Instruments relating to contracts which involve certain amount of moneys are subject to relative stamp duty of 0.75 %. Therefore, the said Natural Gas Sale Agreements and instruments regarding the extension of the term of such agreements are subject to the relative stamp duty of 0.75 %. The letters of confirmation on extension of terms of contract for one year each as they expire specify that the purchase-sale undertakings and other contractual obligations of parties in that period (term of the agreement or term of extension of the agreement) against each other. In the previous practices of BOTAŞ, the term of the agreement was set as minimum 2 years and Notary Public certification was required for such agreements. However, with the made changes, the term of the agreement was reduced to 1 year and the mandatory Notary Public certification was lifted. In this implementation, the original agreement is kept with BOTAŞ.

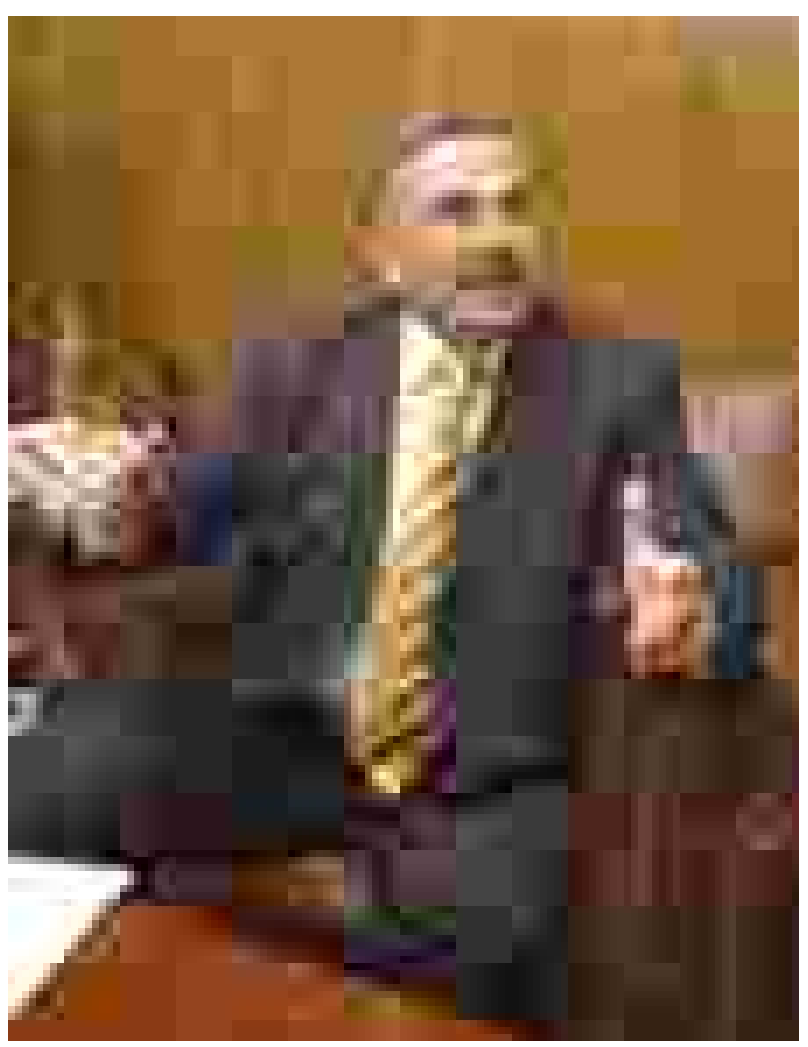
Ş.D.: Avrupa ülkelerinde elektrik fiyatları 5, 10, 25, 50 milyon kwh tüketim kademelerine göre belirlenmekte. Daha fazla elektrik tüketen daha uygun fiyatta kullanmakta. Benzer bir uygulamanın Türkiye'de de uygulanması düşünülmüyor mu?

H.G.: Malumları olduğu üzere, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu, elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması hedeflerine dönük olarak 3 Mart 2001 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Kanun, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanmasını öngörmektedir.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle, söz konusu Kanun'da öngörülen piyasa yapısına ulaşmak için gerekli çalışmalar sürdürülmekte olup, şu anda bir geçiş dönemi içerisinde bulunmaktayız. Bu geçiş döneminde ve sonrasında, 4628 sayılı Kanun'un amaçları doğrultusunda tüketicilere olumlu şekilde yansıtacak bir takım uygulamalar yapılmakta olup, benzeri uygulamalar önümüzdeki dönemde de yapılacaktır.

Söz konusu uygulamalardan biri olan serbest tüketici uygulamasında; a) iletim sistemine doğrudan bağlı olan tüketiciler, b) bir önceki takvim yılına ait toplam elektrik enerjisi tüketimleri serbest tüketici limitini geçen tüketiciler ve c) içinde bulunulan yılda gerçekleşen toplam elektrik enerjisi tüketimleri serbest tüketici limitini geçen tüketiciler kendi tedarikçilerini seçme serbestisine sahiptirler. Serbest tüketici limiti mevcut durumda 7.8 GWh olup, söz konusu limitin -piyasanın gelişimine bağlı olarak- önümüzdeki 5-6 yıllık dönemde sifıra indirilmesi öngörülmektedir.

Bununla birlikte, yeni piyasa yapısıyla birlikte yeni tarife düzenlemesi çalışmaları da sürdürülmekte olup, söz konusu tarifeler, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından onaylanmalarının ardından yürürlüğe girecektir.

Avrupa ülkelerindeki sanayicilerin elektriği Türkiye'deki sanayicilere göre daha ucuz bir fiyattan kullandığı bilinen bir gerçek. Durum böyle iken AB yetkili Avrupa'daki elektriğin üretim maliyetinin düşürülmesi için girişimlere başladı.

Ş.D.: Buna karşılık ülkemizde elektriğin 2005 yılında %25-30 düzeyinde zamlanacağı söyleniyor. Bu durum AB'ye giriş sürecimizde bir tezat oluşturuyor mu?

H.G.: Bakanlığımızca yıl içerisinde yapılan üretim düzenlemeleri yoluyla; KİT'lerin karlılıkları artırılmış ve elektrik fiyatlarına Kasım 2002'den beri zam yapılmamıştır. Bununla birlikte Mart 2003'te bütün abone gruplarına TRT payının azaltılması ile %1,5, Kasım 2003'te ise sanayi, artma tesisleri ve endüstriyel ark ocakları abonelerine %5'lik bir indirim yapılmıştır. Ayrıca, dağıtım kayıplarının azaltılması, TEDAŞ'ın tahsilat oranlarının yükseltilmesi ve TRT payının tamamen kaldırılmasıyla ilgili

On various occasions, BOTAS has asked that either exemption is granted for the said taxes or fixed taxation application is initiated at least in the propagation period of natural gas, however no result was obtained. Consequently, Natural Gas Sale Agreements are subject to relative stamp duty and payment of this tax is required in extension of agreements. For modification of this practice, the Act must be amended and either stamp duty exemption must be brought for Natural Gas Sale Agreements or taxation must be converted to a fixed amount.

Ş.D.: In European countries, prices of electricity are set according to 5, 10, 25, 50 million kwh consumption levels. Those consuming more electricity are getting a more convenient price. Is implementation of such a practice in Turkey considered at all?

H.G.: As it is common knowledge, Electricity Market Act no. 4628 was put into effect as of March 3, 2001 aiming at offering sufficient electricity of good quality to the use of the consumer continuously at low cost and in environmentally friendly fashion. The Act contemplates creation of a stable and transparent electricity market which can operate under the provisions of private law in a competitive environment, which is financially strong and ensuring an independent regulation and supervision in this market. With the enactments of the Electricity Market Act no. 4628, necessary studies to reach the market structure contemplated in the same Act are being pursued and at this moment we are in a transition period. Certain implementations that will reflect onto the consumers positively in keeping with the objectives of Act no. 4628 will be carried out during and after this transition period and similar implementations will also be carried out in the upcoming periods.

In the free consumer practice which is one of the said implementations; a) consumers who are directly connected to the transmission system, b) consumers whose total electrical power consumptions for the previous calendar year are over the free consumer limit and c) consumers whose total electricity energy consumptions in the current period exceed the free consumer limit are allowed to choose their own providers. The free consumer limit is 7.8 GWh at present and it is envisaged that the said limit will be brought down to zero in the next 5-6 year period – depending on the advancement of the market. On the other hand, the efforts for setting up a new rate schedule are being pursued together with the new market structure and these will be implemented after their approval by EMRA (Energy Market Regulation Authority).

Ş.D.: It is a known fact that the industrialists in European countries use cheaper electricity than the ones in Turkey. Although this is the case, EU officials started initiatives for dropping the generation cost of electricity in Europe. Yet there are rumors that electricity will be more expensive by 25-30 % in our country in 2005. Doesn't this create a contradiction in our EU accession process?

H.G.: Through the generation regulations imposed

by our Ministry during the year, the profitabilities of SEEs were increased and no increase was applied to electricity prices since November 2002. Still, there was a reduction made for all groups of subscribers in March 2003 at the rate of 1.5 % by way of reduction in TRT's share and a further increase for industrial treatment facility and induction arc furnace subscribers in November 2003 at the rate of 5 %. Also efforts on reduction of distribution losses, raising of TEDAŞ's collection rates and full elimination of the TRT share are in progress. There is nothing in the agenda of our Ministry regarding raising electricity rates for 2005.

The basic energy policy of our country is to evaluate our limited natural resources together with environmental impacts and to achieve a cleaner, more reliable, more productive, cheaper and commercially accessible energy supply to ensure the development of the country and to enhance increase in wealth. In medium and long-term, achieving resource diversity is targeted in our country like in European countries by basing electricity generation on five main fuels in the future (Hydraulic and renewable – coal – natural gas – oil – nuclear). Efforts and practices in this direction are not in contradiction at all with matters in EU regulations and the national program.

çalışmalar ise sürdürülmektedir. 2005 yılı için ise elektriğe zam yapılmasına ilişkin olarak Bakanlığımızın gündeminde herhangi bir husus bulunmamaktadır.

Bakanlığımızın temel enerji politikası, sınırlı olan doğal kaynaklarımızı çevresel etkileriyle birlikte en iyi şekilde değerlendirerek, ülke kalkınması ve refah artışını sağlayacak şekilde, daha temiz, daha güvenli, daha verimli, daha ucuz ve ticari açıdan ulaşılabilir bir enerji arzına dönüştürebilmektir. Orta ve uzun dönemde, Avrupa ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de, gelecekte elektrik üretimini yakıt bazında beş ana unsura dayandırarak (Hidrolik ve yenilenebilir – Kömür – Doğalgaz – Petrol – Nükleer) kaynak çeşitliliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar ve uygulamalar AB mevzuatı ve ulusal programda belirtilen hususlarla herhangi bir tezat oluşturmamaktadır.

Ş.D.: BOTAS doğalgaz kullanan firmalara bir yazı göndererek, 60 milyon m³'ün altında doğalgaz tüketen firmaların artık kesintili tarifeden değil de kesintisiz tarifeden doğalgaz kullanacağını bildirdi. Ve bu uygulama geriye dönük olarak başlatıldı. Ayrıca sektörümüzdeki bir çok firmanın seramik fabrikaları farklı illerde veya aynı il içinde farklı yerlerde. BOTAS bu tesisleri ayrı fabrikalar olarak kabul edip, tüketim

rakamlarının toplamına göre fiyatlandırma yapıyor. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

H.G.: Kesintili Kategori, ülkemizde henüz Doğalgaz Yeraltı Depolama Sistemi olmadığı için, özellikle kış döneminde şehirlerin artan gaz çekişlerinin iletim sistemimizde yarattığı arz-talep dengesizliğine bağlı basınç düşmeleri sonucunda, belirli noktalara gazın ulaştırılmasında yaşanan sıkıntıların giderilmesi ve şehirlere kesintisiz gaz arzı sağlayabilmek için oluşturulmuş bir müşteri statüsüdür.

Dolayısıyla, Kesintili Kategori, müşterilere düşük fiyattan gaz satışını amaçlayan bir uygulama olmayıp, yukarıda da belirtildiği gibi, Doğalgaz İletim Sistemimizde zaman zaman yaşanan Arz-Talep dengesizliğini gidermek üzere geliştirilen bir yöntemdir. Doğalgaz sisteminde arz-talep dengesizliğine bağlı basınç düşmesi başladığında, kesintili müşterilerin kendilerine bildirilen sürede sistemden çıkmaları ve planlanan miktarda bir kesintiye ulaşılması, iletim sistemimizin işletme sürekliliği ve güvenliği açısından büyük önem arz etmektedir.

Geçmiş yıllarda gaz kesintisinin gerektiği dönemlerde, Kesintili Kategori'den sözleşmesi olmasına rağmen gerekli tedbirleri almadığı için kesintinin yapılacağı dönemde BOTAS'a müracaat ederek Kesintisiz Kategori'ye dönüşmek isteyen veya

yedek yakıtını temin edinceye kadar gaz kesintisi uygulanmamasını isteyen çok sayıda müşteriler olmuştur.

Bu itibarla; mevcut arz imkanlarımız, iletim sistemimizin kapasitesi ve kesintili müşteri portföyümüz bir simülasyon yapılarak değerlendirilmiş ve düşük kapasiteli çok sayıda kesintili müşteri yerine büyük kapasiteli az sayıda kesintili müşteri portföyü oluşturmak suretiyle, gaz arzında bir kesinti gerektiğinde uygulamaya gerçekleştirme sürecinin asgariye çekilerek sistemimizin işletme güvenliği ve kontrolünün daha sağlıklı yapılacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çerçevede, "Kesintili Kategori'nin; sadece, Yıllık Sözleşme Miktarı 60 milyon m³ ve üstünde olan Sınai ve elektrik müşterilerine tercih etmeleri halinde uygulanması" ve "60 milyon m³/yıl'ın altında olan tüm müşteriler için ise kaldırılması" kararlaştırılmış ve 01.01.2004 tarihinden itibaren bu uygulama başlatılmıştır. Bu uygulama geçmişe yönelik olarak değil, müşterinin yeni sözleşme döneminden başlamak üzere yapılmaktadır. Sonuç olarak; konu edilen uygulamamız, sadece seramikçilere münhasır bir uygulama olmayıp; "yıllık sözleşme miktarı 60 milyon m³'ün altında olan" sanayi ve elektrik üreticisi müşterilerimize yapılan bir uygulamadır.

BOTAŞ'ın yeraltı depolama imkanına kavuşmasını müteakip kesintili kategorinin tamamıyla kaldırılması planlanmaktadır.

Diğer yanda, Doğalgaz Satış Sözleşmeleri Tesis bazında yapılmaktadır. Doğalgaz Satış Fiyat Tarifelerinde de görüldüğü gibi "gaz kullanım miktarına" yönelik, yani "kademeli gaz satış fiyatı" uygulaması yapılmamaktadır. Ayrıca Kesintili Kategori uygulamasında esas alınan 60 milyon m³lük sınır da, tesis bazında yıllık sözleşme miktarları değerlendirilerek belirlenmiştir.

Ş.D.: Önümüzdeki yıl doğalgaza % 30 zam konuşuluyor. % 35 enerji yakıtı giren seramik sektöründe bu % 10 maliyet artışı demektir. Seramik sektörünün ithal girdisinin çok düşük olması ve katma değerinin diğer tüm sektörler göre çok fazla olması ve en önemli ihracat kalemlerinden biri olması bu fiyat artışı dolayısıyla çok büyük darbe yiyecektir. Bu olumsuz etkinin telafi edilmesi için Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı ile bir çözüm oluşturulması mümkün müdür?

H.G.: Doğalgaz satış fiyatını oluşturan unsurlar; alım, depolama, iletim ve dağıtım bölgesi taşıma bedelleridir. Doğalgaz tarifeleri ile ilgili üst sınır fiyatları Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından belirlenmektedir. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu 2005 yılında uygulanacak tarife ile ilgili 402 sayılı Kurul Kararı'nı almış ve 01.01.2005 tarihinden itibaren yürürlüğe koymuştur. Doğalgazın satış fiyatını oluşturan en önemli unsur konumundaki alım fiyatları; tüm uluslararası doğalgaz alım anlaşmalarında olduğu gibi, petrol ve petrol ürünlerine bağlı bir formül yapısı içerisinde belirlenmektedir. Dolayısıyla, gerek dünya petrol fiyatlarında ve gerekse dolar kurunda yaşanan değişiklikler, doğalgaz alım ve satış fiyatlarımızı etkilemektedir. Aynı şekilde, alım anlaşmalarında yer alan fiyat revizyon maddeleri gereğince taraflar arasında varılan mutabakatlar sonucundaki fiyat değişimleri de satış fiyatlarını doğrudan etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır. Bu sebeple, ithal bir

enerji kaynağı olan doğalgazın alım fiyatındaki değişimlerin satış fiyatına yansıtılması gerekmektedir. Ancak bu yansıtma sadece artış yönünde olmayıp, indirim gerektiğinde de uygulanmaktadır. Buna örnek verecek olursak, alım fiyatları ve dolar kurundaki değişimler gözönüne alınarak, 2003 yılı içerisinde sanayi sektörüne % 14, konut sektörüne de % 15.6 oranında indirimler uygulanmıştır. Ekim 2003'den Temmuz 2004'e kadar da fiyatlar sabit tutularak herhangi bir artış yapılmamıştır. Ancak 2004 yılı başlarından itibaren yükselme trendine giren petrol fiyatları doğalgaz alım fiyatlarımız üzerindeki etkilerini Temmuz 2004'den itibaren göstermeye başlamıştır. Bu sebeple, 2004 yılı Temmuz, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında nihai tüketici fiyatlarına %5 oranında artışlar yapılmıştır. 2005 Ocak ve Şubat aylarında ise herhangi bir artış yapılmamıştır. Doğalgazı Ocak 2005 fiyatlarıyla alternatif yakıtlar olarak LPG ve Fuel Oil ile karşılaştırdığımızda, doğalgazın Fuel Oil'den % 47, LPG'den % 289 ucuz olduğu görülmektedir.

Sonuç itibarıyla, 2005 yılının kalan aylarında uygulanacak doğalgaz satış fiyatlarının belirlenmesinde petrol fiyatları ve dolar kurunun seyri ve gerçekleşmeleri önemli ölçüde

etkileyeceğinden dolayı, gerçekleşmeleri görmeden bir artış oranı telaffuz etmek yanıltıcı olacaktır. Türkiye doğalgaz pazarının liberalleştirilmesi, amacıyla 2 Mayıs 2001 tarihinde yürürlüğe giren 4646 sayılı Piyasası Kanunu Geçici Madde 2 kapsamında, en geç 2009 yılına kadar BOTAŞ'ın toplam yıllık ithalat miktarının yıllık ulusal tüketiminin % 20'sine düşürünceye kadar, mevcut doğal gaz alım veya satış sözleşmelerinin kısmi veya bütün olarak tüm hak ve yükümlülükleri ile birlikte devri için BOTAŞ tarafından ithalat lisansı yeterlilik sahibi şirketlerin katılacağı ihale açılacağına ilişkin hüküm bulunmaktadır. Ayrıca, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu Geçici 2. Madde kapsamında BOTAŞ'ın yapacağı sözleşmelerin devrine yönelik ihaleyi kazanan şirketin satıcı ile anlaşmaması halinde, ithalatçı şirketin BOTAŞ'ın tüm yurtdışı mükellefiyetini yerine getirmeyi kabul etmesi şartıyla, satış yoluyla devrin gerçekleştirilebileceği hüküm altına alınmıştır. Bu durumda ise, BOTAŞ söz konusu sözleşme'de alıcı taraf olmaya devam edecek olup, BOTAŞ'ın satıcıya karşı yükümlülükleri sözleşme'nin geri kalan süresi boyunca devam edecek ve sözleşme devri için açılan ihaleyi kazanan şirkete sadece Miktar Devri gerçekleşmiş olacaktır.

Ş.D.: Sending a letter to the firms using natural gas, BOTAŞ gave notice that firms consuming natural gas under 60 million m³ will from now on use natural gas not at discount rates but at regular rates. Plus this practice was commenced retroactively. Furthermore, the ceramic plants of many firms in our industry are in different provinces or at different places in the same province. BOTAŞ recognizes these facilities as individual plants and does pricing according to the sum of consumption figures. What is your opinion on this point?

H.G.: Discount Category is a customer status created to allow elimination of problems faced in delivering gas to certain locations and ensuring uninterrupted gas supply to cities as a result of the pressure drops based on supply demand imbalance created in our transmission system by gas drawals of cities, especially in winter, as there is no natural gas underground storage system in our country yet.

Therefore, the Discount Category is a method not seeking sale of gas at low prices to customers but to eliminate the supply-demand imbalance experienced from time to time in our natural gas transmission system as stated above.

When pressure drop based on Supply-Demand imbalance starts in the natural gas system, it is extremely important for the operational continuity and security of our transmission system that discount customers leave the system within the time period they are notified and that the plant amount of reduction is achieved.

In the past, when gas reduction was required, there have been a large number of customers who ask to move to the Non-Discount Category by applying to BOTAŞ in the period where reduction would be made since they did not take the necessary measures although they had contracts in the Discount Category, asking that no gas reduction is done until it secures backup fuel.

Kanun'un Geçici 2. Maddesi'nde BOTAS'ın ithalat, satış, iletim ve depolama faaliyetlerinin ayrıştırılması ve iletim hariç diğerlerinin 2009 yılından itibaren iki yıl içinde özelleştirilmesi, her bir faaliyet için ayrı muhasebe kayıtları zorunluluğu, ithalat ve satıştaki payını yıllık tüketiminin %20'siyle sınırlama gibi uygulamalar benimsenmiştir.

Kanun'un gerektirdiği şekilde doğalgaz ithalat sözleşmelerinin devrine ilişkin 04.11.2004 tarihinde Resmi Gazete'de ihale ilanı yayımlanmıştır. İhale dökümanı satış süreci 24 Şubat 2005 tarihine kadar devam edecektir. 15.12.1997 tarihli Doğalgaz Alım Satım Sözleşmesi'nden (Mavi Akım) 3 Milyar Kontrat m³, 18.02.1998 tarihli Doğalgaz Alım Satım Sözleşmesi'nden (Batı Hattı) 4 Milyar Kontrat m³, 14.02.1986 tarihli Doğal Gaz Alım Satım Sözleşmesi'nden (Batı Hattı) 3 Milyar Kontrat m³, 08.08.1996 tarihli Doğal Gaz Alım Satım Sözleşmesi'nden (İran) 3,66 Milyar Kontrat m³, 09.11.1995 tarihli Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) Alım Satım Sözleşmesi'nden (Nijerya) 17,86 Milyon MMBtu ve 14.04.1988 tarihli Sıvılaştırılmış Doğalgaz (LNG) Alım Satım Sözleşmesi'nden (Cezayir) 18 Milyar Termi olmak üzere toplam 6 ayrı ithalat sözleşmelerine ilişkin 6 ayrı ihale yapılacaktır. İhale prosedürüne göre ihale, ilk aşamada mevcut doğalgaz alım veya satış sözleşmelerinin kısmi veya bütün olarak tüm hak yükümlülükleri ile birlikte

Sözleşme Devri, satıcı ile anlaşılabilmesi halinde ise, ikinci aşama olarak satış yoluyla devir (Miktar Devri) şeklinde gerçekleştirilecektir. Sözleşme Devri'nde ve Miktar Devri yoluyla gerçekleştirilen devir sonucunda yeni şirket Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan ithalat lisansı alarak Türkiye doğalgaz pazarında yeni bir doğalgaz ithalatçı şirket statüsü kazanacaktır. Miktar Devri'nde söz konusu yeni ithalatçı şirket gazı sınırda teslim alacak ve gazı pazara BOTAS'ın iletim hatları yoluyla BOTAS'ın yayımladığı İletim Şebekesi İşleyiş Düzenlemeleri çerçevesinde istediği müşterisine ulaştırabilecektir. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, 2005 yılı doğalgaz tüketim miktarını 25 milyar m³ olarak ilan etmiş olup, yaklaşık 16 milyar m³ olan toplam ihaleye çıkılan miktar toplam pazarın %64'ünü oluşturmaktadır.

İran ve Rusya'dan aldığımız doğal gazda sözleşme devri sonucunda bir ucuzlama olup olmayacağı tamamı ile devir alan yeni ithalatçı şirket ile satıcı (Kaynak Ülke) arasında imzalanacak yeni ithalat sözleşmesine bağlı olacaktır. Miktar devri olması durumunda ise herhangi bir ucuzlama öngörülmemektedir. Çünkü mevcut doğalgaz ithalat sözleşmeleri yürürlükte kalacak olup ithalat girdi fiyatları ve ağırlıklı ortalama alım fiyatında bir değişiklik olmayacaktır. Devirlerin gerçekleşmesi halinde BOTAS,

elinde kalacak alım portföyüne bağlı olarak ağırlıklı ortalama alım fiyatını yeniden düzenleyecektir. Devrin hangi sözleşmelerde gerçekleşeceği bilinmeden, dolayısıyla devir gerçekleşmeden BOTAS'ın fiyatlarında ucuzlama olacağını öngörmek oldukça zordur. Bununla birlikte EPDK'nın onaylamış olduğu Şebeke İşleyiş Düzenlemeleri ve 14.12.2004 tarih ve 396 sayılı kararı ile belirlenmiş tarifeler çerçevesinde gerçek maliyetlerin kullanıcıların tüketim yapılarına göre yansıtılması sonucunda tüketim esnekliklerine göre marjinal maliyetler tüketicilere yansıtılacak, böylece çapraz subvansiyon ortadan kalkacaktır.

Therefore, our existing supply capabilities, the capacity of our transmission system and our Discount Customer portfolio were assessed by a simulation and it has been concluded that the operational security and control of our system could be carried out in a healthier manner by minimizing the implementation process when a reduction is required in gas supply by creating a smaller number of Discount Customer portfolio with high capacity instead of a large number of low capacity discount customers. In this framework, it was decided that the "Discount Category" is applied only to industrial and electricity customers whose annual contract amount is 60 million m³ and above and that it is eliminated for any customer with consumption less than 60 million m³/year and this system was started since January 01, 2004. This practice is not applied retroactively but starts from the new contract term of the customer. In conclusion, the said practice is not one exclusive to ceramic manufacturers but one applied to our industrial and electricity generating customers "whose annual contract amount is under 60 milyon m³". It is planned that the discount category is totally eliminated after BOTAS becomes capable of underground storage.

On the other hand, Natural Gas Sale Agreements are prepared on Plant basis. As shown in Natural Gas Sale Rate Schedules, there is no implementation based on "amount of gas consumption" that is, there is no "stepped gas sale price". Furthermore, the 60 milyon m³ limit used in the discount category has been set after assessing the annual contract amounts on plant basis.

Ş.D.: There are rumors of a 30 % hike for natural gas next year. In the ceramic sector with 35 % energy input, this means an

10 % rise in costs. The ceramic sector will take a substantial hit as a result of this rise in prices, as it has very little import input, that its added value is much higher than all other sectors and as it is one of the most important export items. Is it possible to find a solution with the Ministries of Finance and Treasury to eliminate this adverse effect?

H.G.: The elements comprising the natural gas sale price are cost of purchasing, storage, transmission and distribution area transportation costs. The upper limits for natural gas rates are determined by the Energy Market Regulation Agency. Energy Market Regulation Agency has adopted the Board resolution no. 402 as regards the rate schedule to be implemented in 2005 and has put it into effect as of January 01, 2005. The most significant element forming the sale price of natural gas is the purchase price which is determined under a formula structure dependent on oil and oil products as in all international natural gas purchase agreements. Therefore, the changes in both global oil prices and also in the Dollar exchange rate affect our natural gas purchase and sale prices. Likewise, the price changes deriving from the agreements reached between parties in accordance with the price revision articles in the purchase agreements are also among the factors directly affecting sale prices. Therefore, it is necessary that the changes in the purchase price of natural gas, which is an imported energy resources, are reflected onto the sale price.

However, this is not applied only for increases but also for reductions. To cite an example, in 2003, a 14 % reduction was allowed for the industrial sector and 15.6 % for the housing sector, considering the changes in the purchase prices and the Dollar exchange rate.

Ş.D.: Genel enerji politikasıyla ilgili yerli doğal yenilenebilir kaynaklar(rüzgar enerjisi, güneş enerjisi vs.) için kanun taslağı hazırlandı. Meclis Genel Kurulu AB uyum paketi içinde çıkartılması gereken taslakta; elektrik satış fiyatını döviz bazından 7 sene sabit olacak, buna rağmen elektrik üretim maliyetlerinin diğer kaynaklarla elektrik üreten tesisler için artacağı tahmin ediliyor, böyle avantaj yakalanmışken, özellikle de yerli sanayiye ve istihdama fayda sağlayacak yerli kaynaklara ilişkin kanun neden bekletiliyor?

H.G.: Bakanlığımız, yenilenebilir enerji kaynaklarının etkin bir şekilde değerlendirilmesi hususuna büyük önem vermektedir. Bu amaçla ülkemizde yenilenebilir enerji kaynaklarının teşviki ve desteklenmesi için ilgili tüm kamu kuruluş ve sivil toplum örgütlerinin katılımı ile AB direktifleri de dikkate alınarak "Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun Tasarısı" taslağı hazırlanmış olup, söz konusu taslak şu anda TBMM Genel Kurul gündemindedir. Söz konusu tasarının en kısa zamanda yasalaşması beklenmektedir. Bu Kanun Tasarısının yasalaşması suretiyle, yenilenebilir kaynakların yaygınlaştırılması, ekonomiye kazandırılması, kaynak çeşitliğinin artırılması, emisyonların azaltılması, atıkların değerlendirilmesi, çevrenin korunması, konuyla ilgili imalat sektörünün geliştirilmesi ve yeni piyasa mekanizmasına temel oluşturan rekabetçi prensiplerle uyum içerisinde daha etkin bir şekilde değerlendirilmesini olanaklı kılacaktır. Bu bağlamda, önümüzdeki dönemde yenilenebilir enerji kaynakları ile elektrik enerjisi üretecek kuruluşlara bir takım teşvikler verilecek olup, ön araştırmalarını ve fizibilite çalışmalarını iyi yaparak doğru bölgeye doğru zamanda yatırım yapacak yatırımcılar, hem ülke için hem de kendileri için yararlı tesisler yapabileceklerdir. Bununla birlikte, Dünya Bankası tarafından Hazine Müsteşarlığı'na tahsis edilen toplam 200 milyon ABD Doları tutarındaki kredi, yenilenebilir enerji kaynakları ile elektrik üretim tesisi kurmak isteyen yatırımcılara Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası ve Türkiye Kalkınma Bankası aracılığıyla kullanılmaktadır.

Ş.D.: Türkiye'nin elektrik enerji planlaması içinde öncelik verilecek kaynaklar nelerdir?

H.G.: Uzun dönem elektrik enerjisi projeksiyonuna göre öncelik verilecek kaynaklar 2'inci ve 3'üncü sorularda belirtilmiştir. Yukarıda da belirtildiği gibi, artan enerji talebimizin karşılanmasında yerli kaynaklarımızın kullanılmasına öncelik verilecek olup; mevcut tüm yerli kaynak potansiyelimizin kullanılması hedeflenmiştir. Bunun yanı sıra orta ve uzun dönemde, hidrojen gibi yeni enerji teknolojilerinin kullanımı başlayacak ve yaygınlaşacak, yenilenebilir kaynakların toplam enerji arzı içerisinde payı artacak, hidrolik kaynakların yanı sıra özellikle güneş ve rüzgar enerjisi daha çok kullanılacaktır. Nükleer enerjideki gelişmeler de bu teknolojinin enerjideki payını artıracaktır. Yapılan talep ve üretim projeksiyonu çalışmalarımız, yerli/yeni kaynak potansiyelimizin tamamının kullanılması durumunda dahi artan talebi karşılayamayacağını göstermektedir.

Bu durumda, ya kömür ithalatı, ya doğalgaz oranının artırılması ya da nükleer santral yapılması kaçınılmaz olmaktadır. Bu nedenle, Bakanlığımızca yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine ve birincil enerji kullanımında nükleer enerjiden de yararlanılmasına ilişkin projeler de dahil olmak üzere, kaynak çeşitliliğinin sağlanmasına büyük önem verilmektedir.

Ş.D.: Elektrik ithalatında özel sektöre ne zaman fırsat verilecek?

H.G.: Elektrik ithalatı yapmak isteyen tüzel kişiler, 4628 sayılı Kanun kapsamında EPDK'ya başvurarak gerekli şartları sağlamaları halinde ithalat lisansı almaktadırlar. Söz konusu tüzel kişilerin lisans almaları sonrası ithalat talepleri, Bakanlığımız ve TEİAŞ Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirilmekte ve bu değerlendirme sonucuna göre gerekli işlemler yapılmaktadır. İthalat taleplerine ilişkin değerlendirmelerde, mevcut şartlarla 2009 - 2010 yıllarına kadar sürmesi beklenen elektrik enerjisi fazlası

From October 2003 until January 2004, prices have been kept constant without any increase. However, the oil prices that went into a rising trend since the beginning of 2004 have started to show their effects on our gas purchase prices since July 2004. Therefore, hikes at the rate of 5 % were applied to final consumer prices in July, October, November and December 2004. There was no hike in January or February 2005. Should we compare Natural Gas in January 2005 prices with alternate fuels, LPG and Fuel Oil, we see that Natural Gas is 47 % cheaper than Fuel Oil and 289 % cheaper than LPG.

In conclusion, as the course of and actual oil prices and Dollar exchange rate will significantly influence the determination of the natural gas sale prices to be implemented in the remaining months of 2005, it would be misleading to state a rate of increase without seeing what happens.

Under the provisions of Provisional Article 2 of Natural Gas Market Act no. 4646 effected on May 2, 2001 for liberalization of the Turkish Natural Gas Market, until Botaş's total annual import volume comes down to 20 % of the national annual consumption by 2009 at the latest, BOTAS has to hold tenders to be participated by import license qualification holder companies to allow assignment of existing natural gas purchase or sale agreements in part or in whole with all their obligations. Furthermore, it is provided in Provisional Article 2 of Natural Gas Market Act no. 4646 should the firm winning BOTAS's tender for assignment of agreements fail to agree with the Seller, then the assignment can take place by sale, provided that the importer agrees to fulfill all international obligations of BOTAS. In this case, BOTAS will continue to be the purchasing party in the said agreement and BOTAS's obligations towards the Seller will survive for the remaining term of the agreement and only a volume assignment will be done to the company winning the tender held for assignment of the agreement.

Provisional Article 2 of the Act has set practices like separation of BOTAS's importing, sale, transportation and storage activities, privatization of all activities save transmission within two years from 2009, the requirement for individual accounting records for each activity and limitation of the share in imports and sales by 20 % of the annual consumption.

hususunda da göz önünde bulundurulmaktadır.

Ş.D.: Elektrik özelleştirmesi için planlanan takvimde gecikmelerin nedeni nedir?

Dağıtım ve üretim özelleştirmelerinin kaç yılda tamamen bitmesi planlanıyor?

H.G.: Ülkemizde, başta Avrupa Birliği normları olmak üzere, küresel ekonomi ile bütünleşme ve ekonomik gelişimin gereği olarak, enerji sektöründe serbest rekabeti öngören yeni bir yapılanmaya

gidilmiştir. AB elektrik ve doğalgaz direktiflerine de uygun olarak elektrik, doğalgaz ve petrol sektörlerinin serbestleştirilmesi ve yeniden yapılanmasında önemli ilerlemeler kaydedilmiş ve bu kapsamda sırasıyla Elektrik Piyasası Kanunu, Doğalgaz Piyasası Kanunu ve Petrol Piyasası Kanunu TBMM’de kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bununla birlikte, Bakanlığımız koordinatörlüğünde ve ilgili kurum/kuruluşların katılımıyla gerçekleştirilen çalışmalar neticesinde; elektrik sektörünün serbestleştirilmesi ve yeniden

yapılandırılmasına ilişkin uygulama süreci ve yöntemlerinin ve arz talep projeksiyonu ile arz güvenliğine ilişkin başlıca hususların yer aldığı “Elektrik Enerjisi Sektörü Reformu ve Özelleştirme Belgesi” hazırlanmış olup, Yüksek Planlama Kurulu’nun 17.03.2004 tarih ve 2004/3 sayılı kararı ile kabul edilmiştir. Strateji Belgesi’nde belirtilen program dahilinde özelleştirmelerin süratle gerçekleştirilmesine Bakanlığımızca büyük önem verilmekte olup, söz konusu çalışmalar herhangi bir gecikmeye mahal vermeden sürdürülmektedir.

As required by the Act, a tender was announced in the Official Gazette on assignment of natural gas import agreements on November 04, 2004. Sale of tender documents will continue until February 24, 2005. There will be 6 individual tenders held for 6 individual import agreements: 3 Billion Contract m3 from Natural Gas Purchase Sale Agreement dated December 15, 1997 (Blue Stream); 3 Billion Contract m3 from Natural Gas Purchase Sale Agreement dated December 15, 1997 (Blue Stream); 4 Billion Contract m3 from Natural Gas Purchase Sale Agreement dated February 18, 1998 (West Line); 3 Billion Contract m3 from Natural Gas Purchase Sale Agreement dated February 14, 1986 (West Line); 3.66 Billion Contract m3 from Natural Gas Purchase Sale Agreement dated August 08, 1996 (Iran); 17.86 Million Contract MMBtu from Liquefied Natural Gas (LNG) Purchase Sale Agreement dated November 09, 1995 (Nigeria); 18 Billion Contract Termb from Liquefied Natural Gas (LNG) Purchase Sale Agreement dated April 14, 1988 (Algeria). Under the tender procedure, the tender will be held as Agreement Assignment in the first stage with all rights and obligations of existing natural gas purchase or sale agreements in part or in whole and in the second stage, through assignment by way of sale (volume assignment) in case of failure to reach an agreement with the seller. As a result of the agreement assignment or volume assignment, the new company will receive an import license from Energy Market Regulation Agency and will gain the status of a new natural gas importer in the Turkish natural gas market. In case of volume assignment, this new importer will take delivery of the gas at the border and will be able to deliver the gas to the market via Botaş’s transmission lines in accordance with the Transmission System Operation Regulations published by BOTAS. Energy Market Regulation Agency

has announced the national gas consumption volume for 2005 as 25 billion m3 and the total tendered volume, which is approximately 16 billion m3 accounts for 64 % of the total market.

Whether there will be a drop in rates as a result of agreement assignments in the natural gas we get from Iran and Russia will be totally dependent on the new import agreement to be signed between the new assignee importer and the Seller (Source State). In case of volume assignment, there should be no drop in prices. Because in that case, the existing natural gas import agreements will prevail with no change in import input prices and the weighted average purchase price. In case of realization of the assignments, BOTAS will reset the weighted average purchase price depending on the purchase portfolio to be left in its hands. It is quite difficult to say that there will be a drop in BOTAS’s rates without knowing under what agreements the assignment will take place and therefore, without the assignment taking place. However, under the System Operation Regulations approved by EMRA and the rates determined by resolution dated December 14, 2004, no. 396, marginal costs will be reflected onto the consumer based on consumption flexibilities as a result of true costs being reflected according to the consumption compositions of users, thus eliminating cross subsidies.

Ş.D.: A bill was prepared on domestic natural renewable resources (wind energy, solar energy, etc.) as regards the overall energy policy. In the bill which has to be enacted by the General Assembly of Parliament as part of the EU harmonization package, the electricity sale price will be fixed for 7 years on foreign currency basis. Yet, it is expected that electricity generation costs will increase for facilities generating electricity using other resources. Why is the Act regarding domestic

resources which will benefit specifically the domestic industry and employment kept waiting when such an advantage has been captured?

H.G.: Our Ministry is committed to effective utilization of renewable energy resources. To that end, for promoting and supporting the renewable energy resources in our country, the bill on “Bill on Use of Renewable Energy Resources for Generating Electrical Energy” has been prepared considering EU Directives with the participation of all applicable public agencies and non-governmental organizations and the said bill is at present waiting to be discussed in the General Assembly of Turkish Parliament. It is expected that the said bill will be enacted within a short time period. Through enactment of this bill, it will be possible to make renewable resources widespread to allow the economy to benefit from them, to increase resource diversification, to decrease emissions, to make use of wastes, to protect the environment, to develop the manufacturing sector related to the subject and utilization of the same more effectively in line with the competition principles which the new market mechanism is based upon. In this context, certain incentives will be provided to companies that will generate electrical power by renewable energy resources in the upcoming period, investors who do their preliminary research and feasibility studies correctly, investing in the right area in the right time will be able to build facilities that will benefit both the country and also themselves. On the other hand, the loan facility amounting to 200 million USD in total, allocated by World Bank to the Undersecretariat of Treasury, is made available to investors who wish to establish facilities for generating electricity by renewable energy resources via Turkish Industry and Development Bank and Turkish Development Bank.

Elektrik enerjisi sektörü reformu ve özelleştirmelerden beklenen temel faydalar;

- Elektrik üretim ve dağıtım varlıklarının etkin ve verimli bir şekilde işletilmesi suretiyle maliyetlerin düşürülmesi,
- Elektrik enerjisi arz güvenliğinin sağlanması ve arz kalitesinin artırılması,
- Dağıtım sektöründeki teknik kayıpların OECD ülkeleri ortalamalarına indirilmesi ve kaçakların önlenmesi,
- Gerekli yenileme ve genişleme yatırımlarının kamu tüzel kişilerine herhangi bir yükümlülük getirilmeden özel sektöre yapılabilmesinin sağlanması,
- Elektrik enerjisi üretimi ve ticareti faaliyetlerinde oluşacak rekabet yoluyla ve hizmet kalitesinin düzenlenmesiyle sağlanan faydanın tüketicilere yansıtılmasıdır.

Ş.D. : What are the resources which will be given priority in the electrical energy planning of Turkey?

H.G.: Under the long-term electrical energy projection, the resources to be given priority were listed in Questions 2 and 3.

As stated above, use of our domestic resources will be given priority in satisfaction of our increasing power demand and use of all existing domestic resource potential is targeted. In addition, the use of new energy technologies like hydrogen will start and become widespread in the medium and long-term; the share among the total energy supply of renewable resources will increase and solar and wind energy will be used more and more alongside of hydraulic resources. The advances in nuclear energy, too, will increase the share of this technology in energy.

Our conducted demand and production projection studies show that our domestic/new resource potential cannot satisfy the increasing demand even if it is used in full. This makes in unavoidable either to increase the ratio of coal imports or natural gas or to build nuclear power stations. Therefore, our Ministry is committed to ensuring resource diversification including projects on propagation and development of the use of new and renewable energy resources and utilization of nuclear power in primary energy consumption.

When will the private sector be given a chance in electricity imports? Legal persons who wish to import electricity get import licenses by applying to EMRA and meeting the required conditions in accordance with Act no. 4628. The import request of such legal persons after receiving licenses are assessed by our Ministry and General Directorate of TEİAŞ and the necessary procedures are carried out depending on the outcome of such assessments.

In the assessments of import requests, the surplus electrical power expected to last until 2009 – 2010 under present conditions is also considered.

Yukarıdaki açıklamalardan da görüleceği üzere özelleştirme için planlanan takvimde herhangi bir gecikme olmayacağı düşünülmektedir.

Dağıtım tesislerinin özelleştirilmesine 2005 yılında, üretim tesislerinin özelleştirilmesine ise 2006 yılında başlanılacak olup, dağıtım özelleştirmesinin 2006, üretim özelleştirmesinin de 2009 yılı sonuna kadar tamamlanması beklenmektedir. Özelleştirmeler, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

tarafından 4046 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak, özelleştirmenin hızlandırılması ve kolaylaştırılması açısından Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nca ihtiyaç duyulması halinde gerekli görülen yasal düzenlemelere ilişkin çalışmalar yapılmaktadır. Hem yatırım hem de özelleştirme ve liberalleşme uygulamalarında, olayları geniş bir açı içerisinde ve geleceğe etkilerini hesaba katarak değerlendirip geçiş döneminde yaşanabilecek olumsuzlukları en aza indirecek tedbirler alınmaktadır.

Ş.D.: What is the reason for the delays in the calendar planned for privatization of electricity? When are the distribution and production privatizations scheduled to be completed?

H.G.: In our country, as a requirement for integration with the global economy lead by European Union norms and economic development, a new structuring envisaging free competition in the energy sector was carried out. In keeping with EU Electricity and Natural Gas Directives, significant progress was made in liberalization and restructuring of electricity, natural gas and oil sectors and Electricity Market Act, Natural Gas Market Act and Oil Market Act were enacted and effected by the Parliament in sequence. On the other hand, as a result of the efforts made under the coordination of our Ministry with participation of the applicable agencies/organizations, "Electrical Energy Sector Reform and Privatization Document", which incorporates the implementation process and methods of liberalization and restructuring and the supply/demand projections of the electricity sector and supply security was prepared and approved by resolution dated March 17, 2004 and no. 2004/3 by the Supreme Planning Committee. Our Ministry is committed to swift realization of privatizations under the schedule specified in the strategy document and the said efforts are being pursued without allowing any delays.

The basic benefits expected from the Electricity Energy Sector reform and privatizations are:

- Reducing costs by way of effective and productive operation of electricity generation and distribution assets
- Ensuring electricity energy supply security and increasing of supply quality
- Bringing the technical losses in the distribution sector to OECD average and prevention of leaks
- Ensuring that required renewal and expansion investments may be done by the private sector without bringing any obligation on the public entities
- Reflection onto the consumer of the benefit derived through competition to be created in electrical energy generation and trade activities and by regulation of the service quality.

As it will be observed from the above details, it is expected that no delay will occur in the scheduled calendar.

The privatization of distribution facilities will start in 2005 and the privatization of generation facilities will start in 2006 and it is expected that the distribution privatization will be completed by 2006 and the generation privatization will be completed by the end of 2009. Privatizations will be conducted by Privatization Administration in accordance with Act no. 4046 and efforts are being pursued by the Privatization Administration on the legislation that may be necessary for acceleration and facilitating privatization. Measures that will minimize any adversities that may be faced in the transition period are being taken through evaluation of the events in a wide perspective considering their future impacts both in investment and also privatization and liberalization implementations.

Yapılan talep ve üretim projeksiyonu çalışmalarımız, yerli/yeni kaynak potansiyelimizin tamamının kullanılması durumunda dahi artan talebi karşılayamayacağını göstermektedir. Bu durumda ya kömür ithalatı ya doğal gaz oranının artırılması ya da nükleer santral yapılması kaçınılmaz olmaktadır.

Our conducted demand and production projection studies show that our domestic/new resource potential cannot satisfy the increasing demand even if it is used in full. This makes in unavoidable either to increase the ratio of coal imports or natural gas or to build nuclear power stations.